דר' יהודה סבר לה כרבי דתנן רבי אומר אין זה מגלח אחת לשלשים יום ואיזהו שמגלח אחת לשלשים יום האומר [הרי] עלי נזירות כשער ראשי וכעפר הארץ וכחול הים ורבי יהודה מי סבר לה כרבי והתנן הריני נזיר כמנין ימות החמה (א) וכו' א"ר יהודה מעשה היה וכיון שהשלים מת אא"ב נזירות קא מקבל עליה היינו טעמא דכיון דהשלים מת אלא א"א חדא נזירות קבל עילויה מי הוי השלמה כלל ועוד מי סבר לה כרבי והא תניא רבי יהודה אומר הריני נזיר מנין הילקטי קיץ ומנין שבלי שמיטה מונה נזירות כמנין הילקטי קיץ וכמנין שבלי שמיטה מנין שאני ומי שאני ליה לרבי מנין והתניא [א] הריני נזיר כמנין ימות החמה מונה נזירות כמנין ימות החמה כימי הלבנה מונה כימי הלבנה רבי אומר עד שיאמר נזירות עלי כמנין ימות החמה וכמנין ימות הלבנה רבי יהודה סבר לה כותיה בחדא ופליג עליה בחדא סבר לה כותיה בחדא (ב) [ג] נזירות קביל עילויה ופליג עליה בחדא דאילו רבי יהודה שני ליה מונה ורבי לא שני ליה מונה: [ד] ת"ר [ה] הריני נזיר כל ימי חיי הריני נזיר עולם הרי זה נזיר עולם אפילו מאה שנה אפילו אלף שנים אין זה נזיר עולם אלא נזיר לעולם: ת"ר הריני נזיר ואחת [ו] מונה שתים ועוד מונה שלש ושוב מונה ארבע פשיטא מהו דתימא ושוב כי כולהו והויא ליה שית קמ"ל דלא: [ז] ת"ר הריני נזיר סומכוס אומר הן אחת דיגון שתים טריגון שלש טטרגון ארבע פונטיגון חמש: [ח] ת"ר [ט] בית עגול דיגון טריגון פונטיגון אינו מטמא בנגעים טטרגון מטמא בנגעים מ"ט למטה הוא אומר [י] קיר קירות למעלה הוא אומר קיר קירות הרי כאן ארבע:

הדרן עלך כל כנויי

ורבי יהודה מי סבר ליה כרבי. דהאומר חרדלי והתנן הריני נזיר (מן החרלן) כמנין וכו' אמר רבי יהודה מעשה וכו' אי אמרת בשלמא נזירות הרבה קביל עליה[1] דכיון שהשלים מת כלומר נראה טפל כו לשון השלמה שהרבה נזירות שחייבוהו חכמים כיון שהשלים אותם מת אלא אי אמרת חדא נזירות ארוך קביל עליה מי הויא השלמה כלל פי' מי שייך ביה לשון השלמה כלל והרי הוא נזיר נזירות אחת שלא יגלח כמנין ימות החמה ואין שייך בו לשון השלמה כלל א] (אלא מאי) לרבי יהודה נזירות הרבה קביל עליה היינו טעמא מכיון שהשלים ב] מת [שאחר][2] שלשים יום מת כמו מילתא דת"ק דאמר מונה מנין נזירות כמנין ימות החמה אלא אי אמרת חדא נזירות מי הויא השלמה דידיה [כהשלמה דת"ק] ואם כן הוא מעשה לסתור ומדמייתי ר' יהודה בתר מילתא דת"ק ומעשה וכו' מכלל דמייתי ראיה למילתיה דת"ק ג] כמו שכתבתי. (הגה"ה): **מנין** הילקטי. כשמייבשין התאנים עושין תילין תילין מתאנים ליכנס עד אין מספר ומנין שבילי שמיטה וכן[3] בשמיטה אין השדות זרועות ומרבין כהן שבילים: **מונה** נזירות מנין הילקטי קיץ. אלמא נזירות הרבה קביל עלויה לר' יהודה ומשני מנין שאני פי' ודאי כי אמר מנין נזירות קביל עליה אבל כי אמר כחרדל או כהילקטי ולא הזכיר מנין חד נזירות ארוך קביל עליה כרבי: **ומי** שאני לרבי מנין. היה סובר כיון דר' יהודה כרבי סבר ליה ושני ליה בין אמר מנין בין לא אמר מנין ה"נ שני ליה לרבי ומש"ה פריך רבי אומר עד שיאמר נזירות עלי כמנין ימות החמה אלמא דלשון כמנין בלא נזירות לא משמע לרבי אלא חד נזירות ארוך ומשני ר' יהודה סבר לה כוותיה בחדא דחד נזירות קביל עליה כי אמר חרדל ופליג בחדא דר' יהודה שני ליה מנין ורבי לא שני ליה מנין: **הרי** זה נזיר.[4] כאבשלום ומיקל למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה כו' וכדפירשנו לעיל: **אמר** מאה שנה או אלף שנה נזיר לעולם. ואינו מגלח ואינו מיקל עד יום מותו: **נזיר** ואחת מונה שתי נזירות. לפי שהוסיף לומר ואחת ועוד מוסיף ומונה שלשה כשאמר[5] נזיר ואחת ועוד ושוב [ארבע][6] ומקשה פשיטא מהו[7] דתימא ושוב כי כולהו ומני שית קמ"ל דלא: **[הריני]** נזיר סומכוס אומר הן אחת. פי' אם אמר הן הוא אחת כדאמרן בעלמא (שבת דף לא:) שכן בלשון יוני אחת קורין הי"א: **דיגון** שתים. בלשון יון טריגון שלש טטרגון ד' פונטיגון ה' כמו בלשון יון: **בית** עגול. דהואיל ואין לו ד' זויות אין מטמא בנגעים כדמסיק מקיר קירות והיינו טעמא דכולהו:

הדרן עלך כל בינויי

דרבי יהודה סבר לה כרבי. דאמר במתני' כי אמר הריני נזיר כשער ראשי אין זה מגלח אחת לשלשים יום משום דנזירות אריכתא קביל עילויה ולעולם אין לו תקנה שהרי שערות ראשו מרובין משני חייו ה"נ הריני נזיר מלא הקופה נזירות אריכתא קביל עילויה ואינו מגלח ומביא קרבן בסוף כל שלשים א) וכיון דההוא חד נזירות משיך כמלא הקופה לא מצית אמרת דלימזייה כאילו היא מלאה קישואים ולכי משלים נזירות כמנין קישואים שיכולין ליכנס לתוכה לייתי קרבן דהואיל ועייל נפשיה לנזירות ואיכא למימר דחדא נזירות אריכתא כמנין חרדל קיבל עליו לא מייתי קרבן מספיקא דדלמא פגע לאיתויי חולין לעזרה והלכך לרבי יהודה נמי לא מצי לסלוקי נפשיה מנזירות דלייתי קרבן ומש"ה לית ליה תקנתא: **ומי סבר לה ר' יהודה כרבי** (ג) **והתניא הריני נזיר כמנין ימות החמה מונה** ב) **נזירות כמנין ימות החמה.** שיהא מונה שס"ה נזירות של שלשים ג) ונמצא שיהא נוהג נזירות שלשים שנה: **אמר רבי יהודה מעשה.** באחד שאמר הריני נזיר כמנין ימות החמה וכיון שהשלים ד) נזירותו לסוף שלשים שנה מיד מת: **אי אמרת בשלמא נזירות.** של שלשים ה) קיבל עליו כמנין ימות החמה משכחת לה דכיון שהשלים מת: **אלא אי אמרת דחדא נזירות.** של שס"ה ו) קיבל עליו וכל חדא וחדא תהוי שס"ה ימים וצריך ז) דיהוי נזיר שס"ה פעמים שס"ה ימים כמנין ימות החמה וכדברי רבי דאמר דאין זה נזיר שיהא מגלח בסוף שלשים אלא כל שס"ה ימים יהא נוהג ח) נזירותו: **מי הוי השלמה כלל.** בשני דרבי יהודה מי הוי איניש דמיי כולי האי (ד) כשס"ה ימים [שס"ה פעמים] שצריך לנהוג נזירות בעצמו אלא מדקאמר ר' יהודה כיון שהשלים מת ש"מ ט) אלא ס"ל כר': ליסנא אחרינא **והתניא הריני נזיר כמנין ימות החמה.** כלו' כל זמן שהחמה זורחת דהיינו עד סוף העולם: **מונה נזירות כמנין ימות החמה.** כלומר כל ימיו יהא מונה נזירות של ל' י) ומגלח ומביא קרבן וא"ר יהודה מעשה באחד שהזיר בכך וכיון שהשלים מת אי אמרת בשלמא נזירות של שלשים כ) קיבל עליו היינו דקאמר כיון שהשלים מת דכל קרבן וקרבן דמייתי לסוף תגלחת חשיבי ליה כמשלים אלא אי אמרת דחדא נזירות קיבל עילויה ל) עד ימות עולם ואסור לגלח כל ימיו מאי השלמה איכא הכא הא אכתי אילו הוה קיים הוה מיבעי ליה למיקם בנזירות. ועוד מי סבר לה כרבי: **והתניא בהדיא רבי יהודה אומר הריני נזיר כמנין הילקטי קיץ.** כמנין שבילים שעושים מ) קיילי תאנים בין הקציעות נ) כדי שיהו מהלכים בינתיים ולא יהו נדרכים ברגל: **וכמנין שבלי שמיטה.** דבשנת השמיטה אין השדות נזרעות ומניחין כהן שבילים של אפתקד ולפי שהן מועטין ונוח למנותן קאמר הכי. ולית דגרסי כמנין שבילי שמיטה שהשדות הפקר וכל ס) העם עושה שבילים בתוכו ואין בעל השדה מעכב על ידו: **מונה נזירות כמנין הילקטי קיץ ושבילי שמיטה.** ויהא מגלח כל ל' ול' ע) למנין הילקטי קיץ פ) אע"ג דלא אמר נזירות עלי. אלמא לית ליה לרבי יהודה הא דרבי דאי לרבי אי הוי התם מאה לקיטי קיץ צריך להיות מונה נזירות אריכא מאה פעמים צ) מאה יום או נזירות אריכא מאה יום: **מנין שאני.** דהיכא דאמר כמנין ימות החמה או כמנין הילקטי קיץ אפילו רבי מודה דנזירות קביל עליה ומגלח אחת לשלשים והיינו נמי דקאמר רבי יהודה לעיל כיון שהשלים מת אבל גבי קופה דנזירות אריכא קביל עליה אפילו רבי יהודה מודה דספק נזירות להחמיר וכדפרישנא: **רבי אומר עד שיאמר נזירות עלי כמנין ימות החמה.** לא יהא מגלח אחת לשלשים הא ק) לא אמר נזירות אלא הריני נזיר כמנין ימות החמה חדא נזירות ר) הוא קביל עליה כמנין ימות החמה עד עולם כדלעיל או לאידך ליסנא שס"ה פעמים שס"ה ימים: **שני ליה מונה.** דמנין שני ליה והוי כמ"ד נזירות עלי: **אפילו מאה שנה אין זה נזיר עולם אלא זה נזיר לעולם.** דחדא נזירות אריכתא הוא דהוא משום דלית ליה קילותא כדאמרינן לעיל [ז.]: **הריני נזיר ואחת מונה שתים.** (ה) ש) כי אמר ואחת כמאן דאמר ונזירות אחרת דמי: **האומר הריני נזיר ואחת ועוד.** מונה שלש נזירות. אמר הריני נזיר ואחת ועוד ושוב מונה ארבע: **מהו דתימא.** (ו) הא האי דקאמר ושוב משמע כאילו אמר ושוב ליהוי עלי נזירות כי הנך דאמרינן והויין להו שית קמשמע לן: **סומכוס אומר.** הריני נזיר הן חייב בנזירות אחת ואם אמר הריני נזיר דיגון מונה ב' טריגון מונה ג' טטרגון מונה ד' פונטיגון מונה ה' שכן מונין בלשון יון ואשמועינן דבכל לשון יכול אדם לקבל עליו נזירות ת): **בית עגול.** שאין לו זויות או בית דיגון שאין לו אלא שתי זויות או א) טריגון שאין לו אלא שלשה או פונטיגון שיש לו חמש זויות אין מטמא בנגעים טטרגון שיש לו ארבע זויות מטמא: **מ"ט למטה הוא אומר קירות.** ואם פשה הנגע בקירות הבית: **ולמעלה הוא אומר.** והנה הנגע בקירות הבית מדהוה ליה למיכתב בתרוייהו קיר דמשמע חד (ז) וכתב קירות דמשמע תרי אלמא ד' בעינן כדמדכר להו בלישנא דקרא. ומראיהן שפל מן הקיר לא קא חשיב אלא הני דכתיב בהו לישני יתירי קחשיב: **הדרן עלך כל כנויי**

עין משפט נר מצוה

מז א מיי' שם הלכה יא: [ב מיי' פ"ג מהל' נזירות הלכה ז:]
מח ג מיי' שם הלכה ח:
מט ד מיי' פי"ד מהל' צרעת הלכה ו:

* * *

תורה אור השלם

1. וְרָאָה אֶת הַנֶּגַע וְהִנֵּה הַנֶּגַע בְּקִירֹת הַבַּיִת שְׁקַעֲרוּרֹת יְרַקְרַקֹּת אוֹ אֲדַמְדַּמֹּת וּמַרְאֵיהֶן שָׁפָל מִן הַקִּיר: ויקרא יד לז
וְשָׁב הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְרָאָה וְהִנֵּה פָּשָׂה הַנֶּגַע בְּקִירֹת הַבָּיִת: ויקרא יד לט

* * *

הגהות התוספות

1. נ"ל דהאומר חרדל חדא משמע. 2. תיבות מת שאחר נמחק, ונ"ל שס"ה פעמים. 3. נ"ל כי בשמיטה. 4. נ"ל נזיר עולם. 5. נ"ל וכשאמר. 6. נ"ל מונה ארבע. 7. נ"ל ומשני מהו כו'.

* * *

פי' הרא"ש

סבר לה כרבי דאמר נזיר א' קבל עליה הלכך לא יצא מספק קישואים שאינו יכול לגלח א) לסוף דשמא כמלא חרדל קאמר וכל ימיו היה נזיר ומכאן מוכח דלרבי אינו מגלח כל ימיו דאל"כ פסיק מניה נזירות דקישואים: אא"ב נזירות קבל עלויה היינו טעמא דכיון דהשלים מת כלו' ניחא דמייתינן ליה מלתיה דר' יהודה על מלתיה דרבנן דהשלמה דידי' כהשלמה דרבנן: מי הוי השלמה כלל וא"כ הוי מעשה לסתור דבכל אתר דמייתי מעשה לסיועי מעשה ולא לסתור: הלקטי קיץ. מיבשי תאנים עושין שבילין בין הקציעות כמו בשלהי שבת כמין הלקטי קטנה היתה פי' שביל ור"ת פי' הלקטי קיץ כמו חל המתלקט כמין כלים של קציעות ושבילי שמטה בשביעית השדות הפקר והכל נכנסין בהם ומלאה שבילין: מונה נזירות כמנין הלקטי קיץ והוי נזיר כל ימיו: מנין שאני כיון שאמר כמנין ימות החמה כמנין הלקטי ודאי נזיר קבל עילויה: אבל אם אמר כימות החמה או כהלקטי קיץ חדא נזירות אריכתא קביל עליה: ס"ל כותיה בחדא וכו' ושלשה מחלוקות בדבר לרבנן בין אמר כמנין בין לא אמר כמנין נזירות קבל עליו היכא דלית ליה קיצותא ולר' לעולם חדא נזיר ולר' יהודה שני ליה בין מונה בין לא מונה: הריני נזיר ואחת מונה שנים וכו' א' ועוד מונה ג' א' ועוד ושוב מונה ד' ומגלח בכל א' ומביא (קרבנו) קרבן: מהו דתימא ושוב בכולהו נ"ל דה"ה דהוה מצי למימר מהו דתימא ועוד כי כולהו ומונה ד' אלא אבתראה נקט: דיתון ב' אם אמר הריני דיתון ב' דיתון שאין לו אלא ב' זויות פריתון ג' זויות פרטיתון ד' זויות: קיר קירות הוה מצי למכתב קיר וכתיב קירות והנה הנגע בקירות הבית והנה פשה הנגע בקירות הבית ומראהו שפל מן הקיר לא דריש דלגופא איצטריך ותימה דהא דרשינן מקירות איזה קיר שהוא בקירות הוי אומר זה קרן זוית וי"ל דאי לא אתא אלא לדרשא דהכא לכתוב ד' פעמים קיר ומדכתיב קירות דרשי' מניה איזהו קיר שהוא בקירות וליכא למימר דכולא להך דרשא איצט' וי"ל דא"כ בתר קירות סגי: סליק פרקא

א) נ"ל שאינו יכול לגלח אחר נזירות דקשואין.

מסורת הש"ס

א) [תוספתא פ"א, ע"ש ערכין ט: ע"ש], ב) גי' א"מ חדא נזירות, ג) לעיל ז. תוספתא פ"א, ד) [תוספ' רפ"א ע"ש] ב"ב קסד: ע"ש, ה) נגעים פי"ב מ"א [כ"ב שם ע"ש תוספתא דנגעים פ"ו], ו) גירסת א"מ ה"ט.

* * *

נוסחת הריב"ן

א) שלשים יום: ב) נזירות: ג) שלשים שלשים: ד) נזיריותיו: ה) שלשים שלשים: ו) שס"ה ימים: ז) לגיהוי: ח) נזירות: ט) דלא: י) שלשים שלשים: כ) שלשים שלשים: ל) כל: מ) מקיילי: נ) תיבת כדי ליתא בכי"י: ס) אדם: ע) מנין: פ) ואע"ג: צ) שלשים יום: ק) הא אם לא: ר) נזירות אריכא הוא דקביל עליה: ש) דכי: ת) לקבל עליו נזירות מדמני הין מונה אחת דיגון מונה שתים וכו' מפי רבי הס"ד: א) או בית טריגון:

* * *

הגהות הב"ח

(א) גמ' כמנין ימות החמה מונה נזירות כמנין ימות החמה אמר רבי יהודה: (ב) שם סבר לה כותיה בחדא חדא נזירות וכו' שאני ליה וכו' לא שאני ליה: (ג) רש"י ד"ה ומי סבר וכו' והתנן הריני: (ד) ד"ה מי הוי וכו' כשס"ה פעמים שס"ה ימים שצריך וכו' ליסנא אחרינא והתנן הריני כצ"ל והד"א עם ד"ה מונה וכו' למיקם בנזירות הס"ד ואח"כ מ"ה ועוד וכו' כרבי והתניא הד"א: (ה) ד"ה הריני וכו' דכי אמר: (ו) ד"ה מהו דתימא האי כצ"ל ותיבת הא נמחק: (ז) ד"ה ולמעלה וכו' דמשמע חד כדמדכר להו בלישנא דקרא ומראיהן שפל מן הקיר וכתב קירות וכו' ד' בעינן הס"ד ואח"כ מ"ה לא קא חשיב וכו' לישני יתירי הוא דקחשיב:

* * *

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה ור"י מי סבר ליה כרבי וכו' ואין שייך בו לשון השלמה כלל. נ"ב כאן הס"ד ואח"כ מה"ד הב"ה אח"כ לר"י וכו' והוא פי' אחר על אח"ב א"מ: ב] בא"ד היינו טעמא מכיון שהשלים מת [שאחר] שלשים נמחקו תיבות מת שאחר וצ"ב שס"ה כצ"ל א"מ: ג] בא"ד בסופו מכלל וכו' כמו שכתבתי נ"ב אבל נראה כמו שכתבתי עי' א"מ.

* * *

מוסף רש"י

אפילו מאה שנה כו' אין זה נזיר עולם. שיהא מגלח בסוף שלשים, אלא נזיר לעולם. דכחדא נזירות אריכתא דמי ואינו מותר בתגלחת כל ימיו (לעיל ז.). **סומכוס אומר הן אחת כו'.** כלומר אם לא פירש כמה נזירות נזר ואמר הריני נזיר הינא היינו נזירות אחת לשלשים יום, וכולם הינא דיגון טריגון כולן לשון לעז שלנו הם, דיגון שתים. ויהיה נזיר ששים יום (רשב"ם ב"ב קטו:). **בית עגול.** העשוי ככבשן שאין לו שום פינה קרן זוית (שם). **דיגון.** פינות שתים, מלא אחת עגול ולצדו אחת יש לו שתי פינות (שם). **טריגון.** דעביד כחולא ויש בה שלש פינות (שם). **פינטיגון.** יש לו חמש פינות (שם). **טטרגון.** מרובע (שם). **מאי טעמא.** דאין מטמא בנגעים אלא מרובע (שם). **למעלה הוא אומר קיר קירות.** הוא יכול לומר והנה הנגע בקיר הבית וכתב קירות (שם). **הרי כאן ארבע.** והיינו מרובע, אבל בית עגול כולו קיר אחת. ומראהו שפל מן הקיר, לגופיה אתא (שם). **הדרן עלך כל כנויי**